

ที่ นธ ๐๐๑๓.๒/ว ๒๒๓๙

ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
ถนนศูนย์ราชการ นร ๙๖๐๐๐

ทอ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์

เรียน หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง นายอำเภอทุกอำเภอ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส และนายกเทศมนตรีเมืองทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑.๓/ว ๓๖๑๘

ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ชุด

๒. รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดนราธิวาสได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ได้จัดทำรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์ ข้อมูลสถิติดัชนีความมั่นคง
ของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบาย/แผนงาน/
โครงการ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้านความมั่นคงของมนุษย์ตามภารกิจและบริบทของพื้นที่ต่อไป รายละเอียด
ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.

ในการนี้ จังหวัดนราธิวาสจึงขอให้หน่วยงานนำรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย
ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์ เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ในมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย
แผนงาน และโครงการที่ตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสต่อไป
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒. ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดได้ทาง QR Code ทำหนังสือฉบับนี้
สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิวัฒน์ บุณศรี)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานจังหวัด

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

โทร./โทรสาร ๐ ๙๓๖๔ ๒๖๓๘

ยพธ
รจนา

ที่ มท ๐๒๑๑.๓/ว ๓๖๑๙

๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามที่ส่งที่ พม ๐๒๐๘/ว ๖๔๓๔ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่า ได้จัดทำรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์ ข้อมูลสถิติดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบาย/แผนงาน/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้านความมั่นคงของมนุษย์ตามภารกิจและบริบทของพื้นที่ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทย จึงขอให้จังหวัดพิจารณารายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์ เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ในมิติที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ทางเว็บไซต์สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย <http://www.ppb.moi.go.th/midev01/> หัวข้อ “หนังสือแจ้งเวียน/ประชาสัมพันธ์”

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

ก

(นายสันติธ ยิ้มละมัย)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักนโยบายและแผน
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๒๓ ๕๒๔๔

ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
รับเลขที่ 5480
วันที่ 24 เม.ย. ๒๕๖๘

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอักษะคดี พ.พ. ๑๐๒๐๐
สำนักงานจังหวัดนราธิวาส
เลขที่ 1929
สำนักงานรับที่ 24 เม.ย. ๒๕๖๘
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูล
เลขที่รับหนังสือ ๒๙๙
วันที่ ๒๕/๔/๖๘

ค.อ.ท.ส.ด.

ที่ พม ๐๒๐๘/ว ๖๔๓๔

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
เลขที่ 652
วันที่ 4 เม.ย. 68

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ - 3 เม.ย. 2568
14793

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงคลองจั่น เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

สำนักนโยบายและแผน สป
วันที่รับทำ 2568
เลขที่ 3136
วันที่ 11/3/68

เรื่อง ขอส่งรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์ และการประชุมคณะทำงานศึกษาและพัฒนาดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๒๐๘/ว ๒๓๐๘ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานการประชุมคณะทำงาน	จำนวน ๑ ฉบับ
๒. บทสรุปผู้บริหาร	จำนวน ๑ เล่ม
๓. รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ เล่ม
๔. ข้อมูลสถิติดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗	จำนวน ๑ เล่ม

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดประชุมคณะทำงานศึกษาและพัฒนาดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุมวังสะพานขาว ชั้น ๑๘ โซน B อาคารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำสรุปรายงานการประชุม (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) เรียบร้อยแล้ว จึงขอความร่วมมือท่านดำเนินการพิจารณานำข้อมูลและข้อเสนอเชิงนโยบายจากบทสรุปผู้บริหาร รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ ฉบับสมบูรณ์ และข้อมูลสถิติดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ - ๔) ประกอบการจัดทำนโยบาย/แผนงาน/โครงการเพื่อเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ตามรายการตัวชี้วัด/แผนงานที่เกี่ยวข้อง ตามภารกิจของหน่วยงานท่าน ซึ่งเป็นการยกระดับการขับเคลื่อนดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ประสานงาน คือ นายทงกฤษณ์ ธนชิตชัยกุล ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ และนางสาวปณณพร ตระกูลศีลธรรม ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุกุล ปิตแก้ว)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โทร. ๐ ๒๒๐๒ ๙๐๘๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย

รายงานฉบับสมบูรณ์

ความมั่นคงของมนุษย์ ประเทศไทย ปี 2567

Composite Human Security Index : CHSI

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาสังคม สร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงในชีวิตของประชาชน รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศไทยอย่างครอบคลุมและรอบด้าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงฯ จึงได้จัดทำรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567 โดยใช้ข้อมูลอ้างอิงจากปี 2566 เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมของประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และในระดับจังหวัดอย่างละเอียด การจัดทำรายงานฉบับนี้ถือเป็นก้าวสำคัญ เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่มีการปรับใช้มิติและตัวชี้วัดที่ได้รับการพัฒนาใหม่ในปี 2567 ซึ่งครอบคลุม 9 มิติ และมีตัวชี้วัดทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการประมวลผลเพื่อจัดทำค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index: CHSI) ค่าดัชนีดังกล่าวช่วยสะท้อนระดับความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

รายงานฉบับนี้มีเป้าหมายเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทราบสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่ของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ อีกทั้งยังสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในมิติที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ตอบโจทย์ปัญหาเฉพาะในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ รายงานดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานการณ์ตามบริบทของแต่ละจังหวัด

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนข้อมูลและความร่วมมือในครั้งนี้ ทั้งในด้านการรวบรวมข้อมูลและการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ การจัดทำรายงานฉบับนี้เกิดขึ้นได้จากความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2567

สารบัญ

คำนำ.....	1
สารบัญ.....	2
สารบัญตาราง.....	8
สารบัญภาพ.....	9
สารบัญแผนภูมิ.....	10
บทสรุปผู้บริหาร.....	11
บทที่ 1 บทนำ.....	19
1.1 ความเป็นมา.....	19
1.2 การเตรียมการจัดทำความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567	20
1.3 วัตถุประสงค์.....	21
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	21
1.5 ผลผลิต.....	22
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	22
บทที่ 2 ระเบียบวิธี.....	23
2.1 แนวคิดและองค์ประกอบตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์	23
2.2 มิติ นิยาม และตัวชี้วัด ที่ใช้ประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567.....	25
2.3 การประมวลผลค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์	27
2.4 การประเมินสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์.....	29
2.5 การใช้ประโยชน์จากดัชนีความมั่นคงของมนุษย์	30
2.6 ข้อจำกัดในการประมวลผลค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567.....	31
บทที่ 3 มิติ ตัวชี้วัด และค่ากลางตัวชี้วัด.....	32
3.1 ความสำคัญของการพิจารณาค่ากลางตัวชี้วัด.....	32
3.2 มิติ ตัวชี้วัด และค่ากลางตัวชี้วัด	32

3.2.1 มิติที่อยู่อาศัย	33
3.2.2 มิติสุขภาพ	37
3.2.3 มิติการศึกษา.....	41
3.2.4 มิติการมีงานทำและรายได้	45
3.2.5 มิติความมั่นคงของครอบครัว	48
3.2.6 มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ	51
3.2.7 มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	55
3.2.8 มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม	59
3.2.9 มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน.....	63
บทที่ 4 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์	68
4.1 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ภาพรวมประเทศ	68
4.2 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับกลุ่มจังหวัด.....	71
4.2.1 กลุ่มกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	72
4.2.2 กลุ่มภาคเหนือ	73
4.2.3 กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	75
4.2.4 กลุ่มภาคกลาง.....	77
4.2.5 กลุ่มภาคใต้	79
4.3 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ภาพรวมระดับจังหวัด	81
4.4 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ.....	90
4.4.1 ข้อสังเกต	90
4.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำคำดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ไปใช้	90
บทที่ 5 ความมั่นคงของมนุษย์รายจังหวัด.....	92
กระบี่.....	93
กรุงเทพมหานคร.....	95
กาญจนบุรี	97

ภาพสันธุ์.....	100
กำแพงเพชร.....	102
ขอนแก่น.....	104
จันทบุรี.....	106
ฉะเชิงเทรา.....	108
ชลบุรี.....	110
ชัยนาท	113
ชัยภูมิ.....	115
ชุมพร.....	117
เชียงราย	119
เชียงใหม่.....	121
ตรัง.....	123
ตราด	126
ตาก	128
นครนายก.....	130
นครปฐม.....	132
นครพนม.....	134
นครราชสีมา	136
นครศรีธรรมราช	138
นครสวรรค์.....	140
นนทบุรี.....	142
นราธิวาส	144
น่าน	146
บึงกาฬ.....	148
บุรีรัมย์.....	150

ปทุมธานี.....	152
ประจวบคีรีขันธ์	154
ปราจีนบุรี.....	156
ปัตตานี	158
พระนครศรีอยุธยา	161
พะเยา.....	163
พังงา.....	165
พัทลุง.....	167
พิจิตร.....	169
พิษณุโลก	171
เพชรบุรี.....	173
เพชรบูรณ์.....	175
แพร่	177
ภูเก็ต.....	179
มหาสารคาม	181
มุกดาหาร.....	183
แม่ฮ่องสอน.....	185
ยโสธร	187
ยะลา	190
ร้อยเอ็ด.....	192
ระนอง	194
ระยอง.....	196
ราชบุรี.....	198
ลพบุรี.....	200
ลำปาง.....	202

ลำพูน.....	204
เลย	206
ศรีสะเกษ.....	208
สกลนคร	210
สงขลา	212
สตูล.....	214
สมุทรปราการ	216
สมุทรสงคราม.....	218
สมุทรสาคร	220
สระแก้ว.....	222
สระบุรี.....	224
สิงห์บุรี.....	226
สุโขทัย.....	228
สุพรรณบุรี.....	230
สุราษฎร์ธานี.....	232
สุรินทร์.....	234
หนองคาย.....	236
หนองบัวลำภู.....	238
อ่างทอง.....	240
อำนาจเจริญ.....	242
อุดรธานี.....	244
อุดรดิตถ์.....	246
อุทัยธานี.....	248
อุบลราชธานี.....	250
บทที่ 6 บทสรุป.....	253

6.1 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ภาพรวมประเทศ	254
6.2 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับกลุ่มจังหวัด.....	254
6.3 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ 9 มิติ	255
6.4 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด.....	257
6.5 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในอนาคต	259
6.5.1 ข้อสังเกต	259
6.5.2 ข้อเสนอแนะ	259
ภาคผนวก	261
แหล่งที่มาของข้อมูลตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567	261

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 มิติ นิยาม และตัวชี้วัด ที่ใช้ประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567	25
ตารางที่ 3.1 มิติที่อยู่อาศัย.....	35
ตารางที่ 3.2 มิติสุขภาพ	39
ตารางที่ 3.3 มิติการศึกษา	42
ตารางที่ 3.4 มิติการมีงานทำและรายได้.....	46
ตารางที่ 3.5 มิติความมั่นคงของครอบครัว	49
ตารางที่ 3.6 มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ	53
ตารางที่ 3.7 มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	57
ตารางที่ 3.8 มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม	61
ตารางที่ 3.9 มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน	64
ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567 รายมิติ รายจังหวัด	69
ตารางที่ 4.2 ค่า CHSI กลุ่มกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	73
ตารางที่ 4.3 ค่า CHSI กลุ่มภาคเหนือ	75
ตารางที่ 4.4 ค่า CHSI กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	77
ตารางที่ 4.5 ค่า CHSI กลุ่มภาคกลาง	79
ตารางที่ 4.6 ค่า CHSI กลุ่มภาคใต้.....	81
ตารางที่ 4.7 ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567 รายมิติ รายจังหวัด เรียงตามค่า CHSI.....	82
ตารางที่ 4.8 จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มากที่สุด 10 จังหวัด และน้อยที่สุด 10 จังหวัด.....	84
ตารางที่ 4.9 การจัดลำดับดัชนีความมั่นคงของมนุษย์แต่ละมิติ รายจังหวัด ปี 2567 (เรียงตามค่า CHSI).....	87
ตารางที่ 5.1 ระดับความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567	92
ตารางที่ 6.1 จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มากที่สุด 10 จังหวัด และน้อยที่สุด 10 จังหวัด.....	257
ตารางที่ 6.2 ระดับความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567	258

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 การเตรียมการจัดทำความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567	21
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ 9 มิติ	24
ภาพที่ 3.1 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติที่อยู่อาศัย	34
ภาพที่ 3.2 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติสุขภาพ	38
ภาพที่ 3.3 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติการศึกษา	42
ภาพที่ 3.4 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติการมีงานทำและรายได้	45
ภาพที่ 3.5 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติความมั่นคงของครอบครัว	49
ภาพที่ 3.6 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ	52
ภาพที่ 3.7 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	56
ภาพที่ 3.8 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม	60
ภาพที่ 3.9 การพิจารณาตัวชี้วัด มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน	64
ภาพที่ 4.1 ค่า CHSI กลุ่มกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	72
ภาพที่ 4.2 ค่า CHSI กลุ่มภาคเหนือ	74
ภาพที่ 4.3 ค่า CHSI กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	76
ภาพที่ 4.4 ค่า CHSI กลุ่มภาคกลาง	78
ภาพที่ 4.5 ค่า CHSI กลุ่มภาคใต้	80
ภาพที่ 4.6 แนวทางการวิเคราะห์ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์	91

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 4.1 ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567.....	68
แผนภูมิที่ 4.2 ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567 กลุ่มจังหวัด.....	72
แผนภูมิที่ 6.1 ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567.....	254
แผนภูมิที่ 6.2 ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567 กลุ่มจังหวัด.....	255

บทสรุปผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 เป็นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่จะเป็นเป้าหมายให้ประเทศไทยมีกรอบแนวคิดในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะเป็นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาตินั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะที่รับผิดชอบในการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน ได้จัดทำรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567

- 1) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ภาพรวมระดับประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด
- 2) เพื่อให้จังหวัดได้ทราบสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ และช่วยให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยในแต่ละมิติของจังหวัด
- 3) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการของจังหวัด
- 4) เพื่อการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ นำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขสถานการณ์ของจังหวัดได้

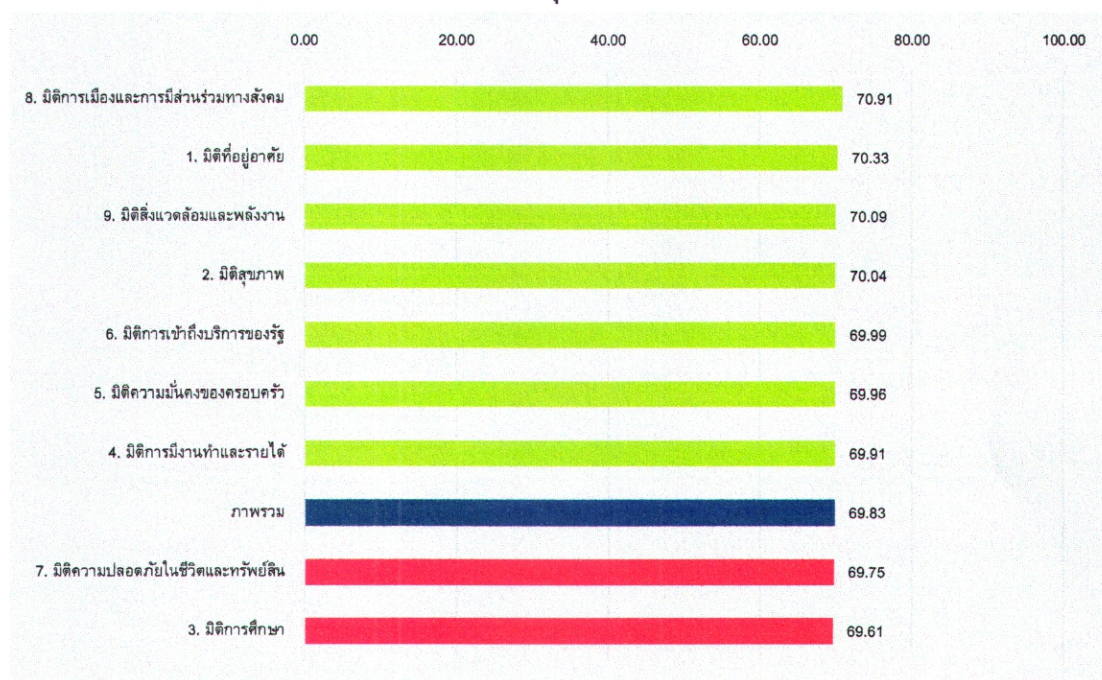
รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567 ได้จากการประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้กรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ 9 มิติ 36 ตัวชี้วัด โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตามตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนกับมิติ นิยามความหมาย ที่มีข้อมูลครบทุกจังหวัด เพื่อนำมาประมวลผล ให้สามารถสะท้อนสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ได้ในระดับหนึ่ง สามารถเปรียบเทียบค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ทั้งภาพรวมระดับประเทศ และจังหวัด โดยได้ทราบสถานะของจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศ หรือในช่วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งนำมาประมวลผลเป็นค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI) ที่แสดงถึงระดับความมากหรือน้อยของความมั่นคงของมนุษย์โดยภาพรวมหรือรายมิติ ค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0 – 100 ใช้การเปรียบเทียบในลักษณะอิงกลุ่ม รวมทั้งได้ประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพกลุ่มจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มจังหวัด ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และรายจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ภาพรวมประเทศ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567 ในภาพรวมประเทศ ได้ประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ 9 มิติ 36 ตัวชี้วัด พบว่า ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567 มีค่าเท่ากับ 69.83 และเมื่อพิจารณารายมิติ พบว่า มิติที่อยู่อาศัย มีค่าดัชนี 70.33 มิติสุขภาพ มีค่าดัชนี 70.04 มิติการศึกษา มีค่าดัชนี 69.61 มิติการมีงานทำและรายได้ มีค่าดัชนี 69.91 มิติความมั่นคงของครอบครัว มีค่าดัชนี 69.96 มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ มีค่าดัชนี 69.99 มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าดัชนี 69.75 มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม มีค่าดัชนี 70.91 และมิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน มีค่าดัชนี 70.09 ทั้งนี้ ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567 เป็นปีแรกที่มีการปรับมิติและตัวชี้วัด จึงไม่มีการพิจารณาข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลัง

ข้อมูลชี้ให้เห็นว่ามีเพียง 2 มิติเท่านั้น ที่มีค่า CHSI ต่ำกว่าภาพรวม คือ มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมิติการศึกษา

ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับกลุ่มจังหวัด

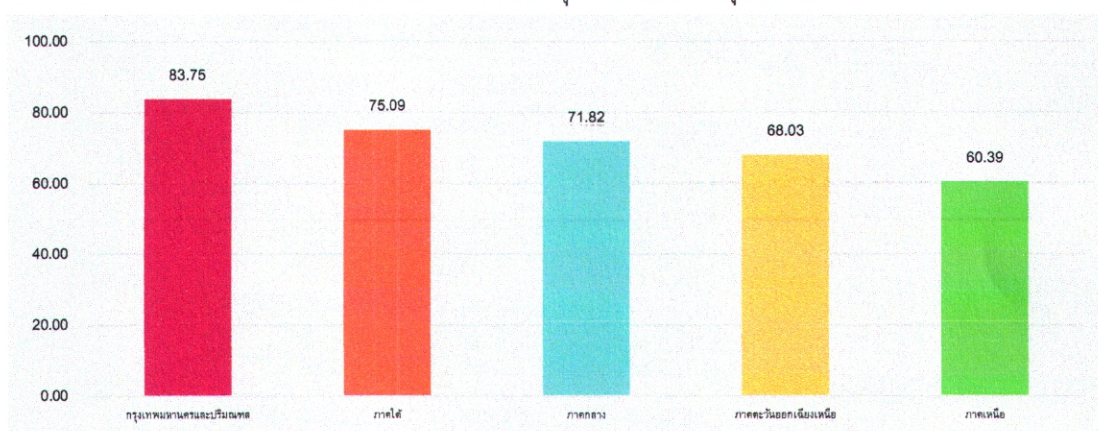
การประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในระดับกลุ่มจังหวัดที่มีบริบทใกล้เคียงกัน โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มจังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลาง และกลุ่มภาคใต้ ดังนี้

- กลุ่มกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

- กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี
- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี
- กลุ่มภาคกลาง จำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสงคราม สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง
- กลุ่มภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช พังงา พัทลุง ภูเก็ต หนอง สุราษฎร์ธานี นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา และสตูล

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับกลุ่มจังหวัด เป็นการประมวลผลจากค่าดัชนีของแต่ละจังหวัด ในกลุ่มจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดที่มีค่าดัชนีมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีค่าดัชนีเฉลี่ย 83.75 ภาคใต้ มีค่าดัชนีเฉลี่ย 75.09 ภาคกลาง มีค่าดัชนีเฉลี่ย 71.82 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าดัชนีเฉลี่ย 68.03 และภาคเหนือ มีค่าดัชนีเฉลี่ย 60.39

ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2567 กลุ่มจังหวัด

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ 9 มิติ

- 1) สำหรับมิติที่อยู่อาศัย ค่ากลางของตัวชี้วัดทุกตัว คือ ค่าเฉลี่ย เมื่อนำตัวชี้วัดมาพิจารณาค่ากลางของทั้งประเทศแล้ว พบว่า (1) ร้อยละของครัวเรือนมีน้ำสำหรับบริโภคและอุปโภคเพียงพอตลอดปี น้อยกว่าค่ากลาง 17 จังหวัด (2) อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย น้อยกว่าค่ากลาง 19 จังหวัด (3) ร้อยละของที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทนถาวร น้อยกว่าค่ากลาง 28 จังหวัด และ (4) ร้อยละครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต น้อยกว่าค่ากลาง 53 จังหวัด

- 2) มิติสุขภาพ มีค่ากลางของตัวชี้วัดแตกต่างกัน โดยหน่วยงานได้กำหนดเป็นค่าเป้าหมายและค่าเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ (1) โอกาสของการตายก่อนวัยอันควรช่วงอายุที่ 30 – 69 ปี มากกว่าค่ากลาง 72 จังหวัด (2) ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า น้อยกว่าค่ากลาง 7 จังหวัด (3) อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ มากกว่าค่ากลาง 39 จังหวัด (4) อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อสำคัญ (4.1) จำนวนผู้ติดเชื้อ HIV รายใหม่ต่อประชากรที่ไม่มีการติดเชื้อ 1,000 คน มากกว่าค่ากลาง 8 จังหวัด (4.2) อุบัติการณ์วัณโรคต่อประชากร 100,000 คน ไม่มีจังหวัดใดมากกว่าค่ากลาง และ (4.3) อัตราป่วยด้วยไข้มาลาเรีย ต่อประชากร 1,000 คน มากกว่าค่ากลาง 36 จังหวัด
- 3) มิติการศึกษา พบว่า (1) ร้อยละของเด็ก 3 – 5 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน มากกว่าค่ากลาง 8 จังหวัด (2) ดัชนีคุณภาพการศึกษา มากกว่าค่ากลาง 26 จังหวัด (3) ดัชนีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มากกว่าค่ากลาง 7 จังหวัด และ (4) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศของร้อยละของเด็กอายุ 6 – 14 ปี ที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ มากกว่าค่ากลางทุกจังหวัด
- 4) มิติการมีงานทำและรายได้ ค่ากลางของตัวชี้วัดทุกตัว คือ ค่าเฉลี่ย เมื่อนำตัวชี้วัดมาพิจารณาค่ากลางของทั้งประเทศแล้ว พบว่า (1) อัตราการมีงานทำ น้อยกว่าค่ากลาง 45 จังหวัด (2) สัดส่วนประชากรยากจนรายจังหวัด น้อยกว่าค่ากลาง 41 จังหวัด (3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน น้อยกว่าค่ากลาง 58 จังหวัด และ (4) ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว น้อยกว่าค่ากลาง 65 จังหวัด
- 5) มิติความมั่นคงของครอบครัว ค่ากลางของตัวชี้วัดทุกตัว คือ ค่าเฉลี่ย เมื่อนำตัวชี้วัดมาพิจารณาค่ากลางของทั้งประเทศแล้ว พบว่า (1) อัตราการเกิด น้อยกว่าค่ากลาง 47 จังหวัด (2) ดัชนีครอบครัวเข้มแข็ง น้อยกว่าค่ากลาง 34 จังหวัด (3) อัตราความรุนแรงในครอบครัว ต่อ 1,000 ครัวเรือน มากกว่าค่ากลาง 47 จังหวัด และ (4) ร้อยละครัวเรือนประเภทครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว มากกว่าค่ากลาง 35 จังหวัด
- 6) มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ จากการพิจารณาค่ากลาง พบว่า (1) จำนวนเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล ต่อประชากร 100,000 คน มากกว่าค่ากลาง 8 จังหวัด (2) อัตราส่วนแรงงานในระบบประกันสังคมมาตรา 33 มาตรา 39 และมาตรา 40 ต่อกำลังแรงงานรวม น้อยกว่าค่ากลาง 46 จังหวัด (3) ร้อยละของเรื่องที่ได้ข้อยุติตามข้อร้องเรียนผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล น้อยกว่าค่ากลาง 54 จังหวัด และ (4) ครัวเรือนได้รับการคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมจากภาครัฐ และหรือชุมชน ภาคเอกชน น้อยกว่าค่ากลาง 20 จังหวัด
- 7) มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า (1) จำนวนคดีฐานความผิดกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 (1.1) จำนวนคดีฐานความผิดกลุ่ม 1 ต่อประชากร 100,000 คน (ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ) มากกว่าค่ากลาง 31 จังหวัด (1.2) จำนวนคดีฐานความผิดกลุ่ม 2 ต่อประชากร 100,000 คน (ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน) มากกว่าค่ากลาง 38 จังหวัด (2) อัตรา

การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต่อประชากร 100,000 คน มากกว่าค่ากลาง 42 จังหวัด (3) อัตราผู้เสียชีวิตจากภัยพิบัติ (อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย และภัยแล้ง) ต่อประชากร 100,000 คน มากกว่าค่ากลาง 27 จังหวัด และ (4) จำนวนคดีฐานความผิดพิเศษต่อประชากร 100,000 คน มากกว่าค่ากลาง 21 จังหวัด

- 8) มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม พบว่า (1) ร้อยละของประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร น้อยกว่าค่ากลาง 7 จังหวัด (2) ร้อยละของประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น น้อยกว่าค่ากลาง 46 จังหวัด (3) คราวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น น้อยกว่าค่ากลาง 22 จังหวัด และ (4) ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่ม/องค์กรในท้องถิ่น น้อยกว่าค่ากลาง 37 จังหวัด
- 9) มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน พบว่า (1) ร้อยละของขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง น้อยกว่าค่ากลาง 48 จังหวัด (2) การจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าต่อจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวง น้อยกว่าค่ากลาง 62 จังหวัด (3) ปริมาณการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง มากกว่าค่ากลาง 21 จังหวัด และ (4) ร้อยละจำนวนวันที่ฝุ่นละออง (PM 2.5) ในเขตเมืองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน น้อยกว่าค่ากลาง 38 จังหวัด

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด

ผลการประเมินดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ของจังหวัดต่างๆ โดยใช้ Composite Human Security Index : CHSI ซึ่งประเมินจากตัวชี้วัด 9 มิติ 36 ตัวชี้วัด โดยการเปรียบเทียบทั้งประเทศ (76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร) ในช่วงเวลาที่ ใช้เป็นข้อมูลปี 2566 พบว่า ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ภาพรวมประเทศ เท่ากับ 69.83 โดยสถานการณ์ความมั่นคงของ มนุษย์ระดับจังหวัด ปี 2567 จังหวัดนนทบุรี มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ 89.78 มากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 จาก 77 จังหวัด รองลงมาคือ ตรัง 88.37 และ ฉะเชิงเทรา 87.28 และเมื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์แต่ละจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ จำนวน 47 จังหวัด (ร้อยละ 61.04) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ จำนวน 30 จังหวัด (ร้อยละ 38.96)

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มากที่สุด 10 จังหวัด และน้อยที่สุด 10 จังหวัด

10 จังหวัด ที่มีค่าดัชนีมากที่สุด		10 จังหวัด ที่มีค่าดัชนีน้อยที่สุด	
จังหวัด	CHSI	จังหวัด	CHSI
นนทบุรี	89.78	แม่ฮ่องสอน	17.60
ตรัง	88.37	ตาก	20.28
ฉะเชิงเทรา	87.28	กาฬสินธุ์	38.91
สงขลา	85.21	อุทัยธานี	48.25
สมุทรสาคร	84.93	พิจิตร	50.96

ยะลา	83.84	สมุทรสงคราม	51.68
สมุทรปราการ	83.82	ชัยนาท	52.61
นครนายก	83.66	เชียงราย	53.07
อำนาจเจริญ	82.40	ขอนแก่น	54.91
ลำพูน	81.79	สุรินทร์	55.49

ทั้งนี้ เนื่องจากรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ไม่ได้กำหนดเกณฑ์การวัดระดับค่าดัชนีมาก่อน เพื่อให้เห็นว่าค่าดัชนีในแต่ละจังหวัดอยู่ในระดับใด รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567 นอกจากจะใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว จะมีการกำหนดระดับความมั่นคงของมนุษย์ โดยใช้ค่าพิสัยเพื่อหาอันตรายภาคขึ้น โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก ในการจัดกลุ่มระดับค่าดัชนี ผลการวิเคราะห์และจัดกลุ่มระดับค่าดัชนีตามกลุ่มจังหวัดสามารถสรุปได้ดังนี้

ระดับความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2567

ระดับ	ช่วงค่าดัชนี	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	จังหวัด
สูงมาก	89.78 – 75.35	31	80.60	3.82	นนทบุรี / ตรัง / ฉะเชิงเทรา / สงขลา / สมุทรสาคร / ยะลา / สมุทรปราการ / นครนายก / อำนาจเจริญ / ลำพูน / อุตรดิตถ์ / นครปฐม / กรุงเทพมหานคร / ปทุมธานี / นครราชสีมา / เพชรบุรี / พัทลุง / ชลบุรี / บัตตานี / ตราด / พระนครศรีอยุธยา / ยโสธร / ศรีสะเกษ / นครศรีธรรมราช / ราชบุรี / กระบี่ / อุบลราชธานี / ระยอง / จันทบุรี / กาญจนบุรี /แพร่
สูง	75.34 – 60.91	35	67.90	4.38	สระบุรี / พังงา / ปราจีนบุรี / มุกดาหาร / มหาสารคาม / ลำปาง / สุราษฎร์ธานี / เลย / ภูเก็ต / สิงห์บุรี / น่าน / สุพรรณบุรี / ชัยภูมิ / บุรีรัมย์ / กำแพงเพชร / บึงกาฬ / สกลนคร / นครสวรรค์ / ร้อยเอ็ด / สตูล / พะเยา / นราธิวาส / ชุมพร / ลพบุรี / นครพนม / เพชรบูรณ์ / สุโขทัย / พิษณุโลก / หนองบัวลำภู / อุตรดิตถ์ / ประจวบคีรีขันธ์ / ระนอง / หนองคาย / อ่างทอง / สระแก้ว
ปานกลาง	60.90 – 46.47	8	53.15	2.87	เชียงใหม่ / สุรินทร์ / ขอนแก่น / เชียงราย / ชัยนาท / สมุทรสงคราม / พิจิตร / อุทัยธานี
ต่ำ	46.46 – 32.04	1	38.91	0.00	กาฬสินธุ์

ระดับ	ช่วงค่าดัชนี	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	จังหวัด
ต่ำมาก	32.03 – 17.60	2	18.94	1.34	ตาก / แม่ฮ่องสอน

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในอนาคต

จากข้อมูลค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ทั้งในภาพรวม รายมิติ และรายพื้นที่ที่นำเสนอข้างต้น มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในอนาคต ดังนี้

ข้อสังเกต

1) ความแตกต่างระหว่างจังหวัด ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะค่า CHSI ในภาพรวม ในขณะที่มิติที่มีความแตกต่างกันระหว่างจังหวัดสูง คือ มิติการศึกษา และมิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตัวอย่างเช่น มิติการศึกษา มีค่ามากในจังหวัด นนทบุรี กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ปทุมธานี และนครปฐม สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตเมือง ในขณะที่จังหวัดที่มีค่าน้อย ได้แก่ แม่ฮ่องสอน อำนาจเจริญ นราธิวาส ปัตตานี และตาก สำหรับมิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่ามากในจังหวัด อำนาจเจริญ สุรินทร์ ยโสธร บุรีรัมย์ และนครพนม ในขณะที่จังหวัดที่มีค่าน้อย ได้แก่ ระยอง ขอนแก่น ปทุมธานี สมุทรสงคราม และภูเก็ต

2) ความแตกต่างระหว่างมิติ แสดงให้เห็นว่าในจังหวัดหนึ่ง สามารถมีค่าดัชนีมากในบางมิติ ในขณะที่บางมิติอาจมีค่าดัชนีน้อย ตัวอย่างเช่น จังหวัดตาก ที่มีค่าดัชนีมากในมิติความมั่นคงของครอบครัว แต่ในมิติอื่นมีค่าดัชนีน้อย ได้แก่ มิติที่อยู่อาศัย และมิติสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างมิติเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากในระดับจังหวัดสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนนโยบายหรือโครงการสำคัญในระดับพื้นที่

3) จากการพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ไม่แตกต่างกันมากนัก เพื่อการพิจารณาการกระจุกและการกระจายของระดับการพัฒนา จึงใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพิจารณาการกระจายของข้อมูล ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่า มิติที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง ในมิติเหล่านี้ควรมีนโยบายที่ให้ความสำคัญ ต่อทิศทางการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area Focus) เพื่อกระจายการพัฒนาให้เท่าเทียมกัน ในขณะที่เดียวกันมิติที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำ ในมิติเหล่านี้ควรมีนโยบายที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในระดับชาติ (National Focus) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

1) ในอนาคตควรพัฒนาระบบสนับสนุน (Support Function) เพื่อร่วมกันสร้าง จัดเก็บ และพัฒนาตัวชี้วัดระดับความมั่นคงของมนุษย์ และให้ความสำคัญต่อการคัดสรรและพัฒนาตัวชี้วัด โดยให้ความสำคัญใน 2 ประเด็น ดังนี้

1.1) ประเด็นด้านการควบคุมคุณภาพตัวชี้วัด (Quality Control) ในตัวชี้วัดที่มีความเป็นเหตุเป็นผลและมีความสอดคล้องเมื่อเทียบกับนิยาม โดยเฉพาะมิติที่อยู่อาศัย มิติสุขภาพ และมิติครอบครัว ควรมีการนำมาใช้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาตัวชี้วัดให้ดียิ่งขึ้น

1.2) ประเด็นด้านการสร้างระบบ (Create New System) เพื่อเพิ่มคุณภาพของตัวชี้วัด โดยการต่อยอดขยายผลด้วยการวิเคราะห์ภาพอนาคต (Predictive Analytics) ของตัวชี้วัด และฉายภาพดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในอนาคต

2) ควรมีการคิดสรรและพัฒนาคุณภาพตัวชี้วัด โดยมุ่งเน้นมิติของการปฏิบัติอย่างจริงจัง สร้างความมุ่งมั่นในการวัด ติดตาม และประเมินผล (Practicality Commitment and Assurance) โดยพิจารณาเลือกตัวชี้วัดที่แต่ละส่วนราชการมีส่วนร่วมและมีความมุ่งมั่นในการจัดทำ เก็บข้อมูล ติดตาม และประเมินผล ตัวชี้วัดเหล่านั้นจะต้องมีคุณลักษณะ คือ วัดได้อย่างแม่นยำและชัดเจน (Measurability) วัดได้อย่างครอบคลุมในทุกพื้นที่ (Comprehensiveness) ติดตามได้ (Monitorable) ประเมินผลได้ (Evaluable) พัฒนาคุณภาพการวัดได้ (Improvable) และควบคุมคุณภาพการวัดได้ (Quality Controllable)

3) ควรมีการเพิ่มศักยภาพการนำตัวชี้วัดไปใช้ และผลักดันให้เป็นที่ประจักษ์ในวงกว้าง (Utilization Enhancing Visibility and Expanding Public Involvement) โดยการเพิ่มและพัฒนาทักษะในการนำตัวชี้วัดไปใช้ เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การออกแบบโครงการ การถ่ายทอดและสื่อสารในรูปแบบเรื่องเล่าการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ การให้ความรู้กับสาธารณชน และสร้างการตระหนักรู้ การมีส่วนร่วมในวงกว้าง โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นรากฐานของการพัฒนา และสร้างความมั่นคงในแก่ประชาชนและสังคม

ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์และตัวชี้วัด ระดับจังหวัด

มิติและตัวชี้วัด	หน่วย	ค่ากลาง	ค่าของ จังหวัด	จัดลำดับ (77 จังหวัด)
ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์	ค่าดัชนี	69.83	89.78	1
1. มิติที่อยู่อาศัย	ค่าดัชนี	70.33	72.78	37
1.1 ร้อยละของครัวเรือนมีน้ำสำหรับบริโภคและอุปโภคเพียงพอตลอดปี	ร้อยละ	99.95	100.00	1
1.2 อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย	ร้อยละ	73.90	61.10	71
1.3 ร้อยละของที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทนถาวร	ร้อยละ	99.60	99.80	39
1.4 ร้อยละครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต	ร้อยละ	90.60	96.46	7
2. มิติสุขภาพ	ค่าดัชนี	70.04	77.97	15
2.1 โอกาสของการตายก่อนวัยอันควรช่วงอายุที่ 30 – 69 ปี*	อัตรา	10.69	9.26	2
2.2 ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	ร้อยละ	99.55	99.85	51
2.3 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ*	อัตรา	≤ 8.00	4.06	8
2.4 อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อสำคัญ*				
2.4.1 จำนวนผู้ติดเชื้อ HIV รายใหม่ต่อประชากรที่ไม่มีการติดเชื้อ 1,000 คน	อัตรา	≤ 0.20	0.19	69
2.4.2 อุบัติการณ์วัณโรคต่อประชากร 100,000 คน	อัตรา	≤ 20.00	8.75	57
2.4.3 อัตราป่วยด้วยไข้มาลาเรีย ต่อประชากร 1,000 คน	อัตรา	≤ 0.006	0.00	28
3. มิติการศึกษา	ค่าดัชนี	69.61	97.60	1
3.1 ร้อยละของเด็ก 3 – 5 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	ร้อยละ	≥ 85.00	88.00	3
3.2 ดัชนีคุณภาพการศึกษา	ค่าดัชนี	≥ 15.01	20.62	2
3.3 ดัชนีการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ค่าดัชนี	≥ 27.00	28.34	2
3.4 ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศของร้อยละของเด็กอายุ 6 – 14 ปี ที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ	ค่าดัชนี	1 ± 0.05	1.00	18
4. มิติการมีงานทำและรายได้	ค่าดัชนี	69.91	82.68	12
4.1 อัตราการมีงานทำ	ร้อยละ	67.74	69.52	21
4.2 สัดส่วนประชากรยากจนรายจังหวัด*	ร้อยละ	5.43	-	1
4.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	บาท	29,030.24	36,767.00	5
4.4 ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว	บาท	231,986.15	193,640.83	17
5. มิติความมั่นคงของครอบครัว	ค่าดัชนี	69.96	65.43	58
5.1 อัตราการเกิด	อัตรา	7.96	5.47	67
5.2 ดัชนีครอบครัวเข้มแข็ง	ค่าดัชนี	71.47	66.39	71
5.3 อัตราความรุนแรงในครอบครัวต่อ 1,000 ครัวเรือน*	อัตรา	0.08	0.03	6
5.4 ร้อยละครัวเรือนประเภทครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว*	ร้อยละ	6.20	6.30	43
6. มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ	ค่าดัชนี	69.99	59.71	67
6.1 จำนวนเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล ต่อประชากร 100,000 คน*	เรื่อง	91.38	163.42	76
6.2 อัตราส่วนแรงงานในระบบประกันสังคมมาตรา 33 มาตรา 39 และมาตรา 40 ต่อกำลังแรงงานรวม	ร้อยละ	≥ 60.00	73.94	20
6.3 ร้อยละของเรื่องที่ได้ข้อยุติตามข้อร้องเรียนผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล	ร้อยละ	≥ 91.00	89.44	33
6.4 ครัวเรือนได้รับการคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมจากภาครัฐ และหรือชุมชน ภาคเอกชน	ร้อยละ	99.34	100.00	1

มิติและตัวชี้วัด	หน่วย	ค่ากลาง	ค่าของ จังหวัด	จัดลำดับ (77 จังหวัด)
7. มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ค่าดัชนี	69.75	76.66	22
7.1 จำนวนคดีฐานความผิดกลุ่ม 1 และ 2*				
7.1.1 จำนวนคดีฐานความผิดกลุ่ม 1 ต่อประชากร 100,000 คน (ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ)	คดี	27.39	22.32	25
7.1.2 จำนวนคดีฐานความผิดกลุ่ม 2 ต่อประชากร 100,000 คน (ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน)	คดี	81.83	96.32	52
7.2 อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต่อประชากร 100,000 คน*	คน	26.86	17.94	8
7.3 อัตราผู้เสียชีวิตจากภัยพิบัติ (อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย และภัยแล้ง) ต่อประชากร 100,000 คน*	คน	0.24	-	1
7.4 จำนวนคดีฐานความผิดพิเศษต่อประชากร 100,000 คน*	คดี	10.13	7.72	40
8. มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม	ค่าดัชนี	70.91	60.56	69
8.1 ร้อยละของประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ร้อยละ	≥ 70.00	77.95	32
8.2 ร้อยละของประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น	ร้อยละ	≥ 65.00	50.02	77
8.3 ครึ่งเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	ร้อยละ	99.97	100.00	1
8.4 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่ม/องค์กรในท้องถิ่น	ร้อยละ	58.41	57.32	59
9. มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน	ค่าดัชนี	70.09	79.81	14
9.1 ร้อยละของขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	ร้อยละ	72.29	100.00	1
9.2 การจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าต่อจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวง	กิโลวัตต์ ชั่วโมง	7,639.18	8,613.49	14
9.3 ปริมาณการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง*	พันลิตร/ พันกิโลกรัม	507,080.00	1,049,633.02	71
9.3.1 อัตราการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ต่อ 1,000 ครั้วเรือน	อัตรา	1,361.60	1,386.78	55
9.4 ร้อยละจำนวนวันที่ฝุ่นละออง (PM 2.5) ในเขตเมืองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	92.00	87.41	50

หมายเหตุ * หมายถึง ตัวชี้วัดเชิงลบ

นราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสมีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์อยู่ที่ 66.66 (อันดับ 53) โดยมีจุดเด่นใน มิติสุขภาพที่ได้อันดับ 7 ด้วยอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จต่ำที่สุดในประเทศ (1.23 ต่อประชากรแสนคน) และการติดเชื้อ HIV ใหม่ต่ำเป็นอันดับ 2 (0.06 ต่อพันคน) นอกจากนี้ มิติที่อยู่อาศัย มีความแข็งแกร่ง โดยเฉพาะร้อยละของที่อยู่อาศัยที่มีสภาพคงทนถาวรที่ ร้อยละ 100 (อันดับ 1) อย่างไรก็ตาม มิติการศึกษา และ มิติการมีงานทำและรายได้ ยังคงมีความท้าทาย โดยเฉพาะรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่ำมาก (18,333 บาท/เดือน, อันดับ 75). ในด้านสิ่งแวดล้อม นราธิวาสมีจุดเด่นด้านการจัดการฝุ่นละออง (PM 2.5) ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตลอดทั้งปี (ร้อยละ 100, อันดับ 1)